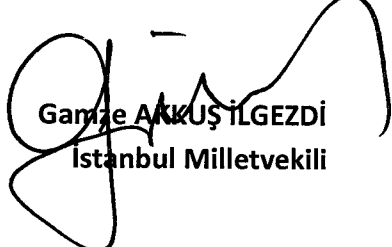

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi tarafından Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 23.11.2022

Gamze AKKUŞ ILGEZDI
İstanbul Milletvekili

Her yıl dünyada yüzbinlerce kişinin ölümünden yani tüm ölümlerin %13'ünden sorumlu tütün ürünlerinden korunmamız için elimizdeki tek hukuksal metin Dünya Sağlık Örgütü'nün Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi'dir. Türkiye 2004 yılından beri bu Sözleşme'nin tarafıdır ve iç hukukumuz bu yönde yapılandırılmıştır.

Halk sağlığı politikaları ile tütün endüstrisinin çıkarları arasında uzlaşmaz çelişkiler mevcuttur. Tütün Endüstrisine ve Tütün Yan Endüstrisine verilen yatırım teşvikleri, tütün ürünlerini ve bağımlılığı olumsuz mahiyette olup, tütün kontrolü politikalarını ve çalışmalarını da zedelemektedir.

Ocak 2019- Ağustos 2022 döneminde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca tütün kontrolünü zedeleyici mahiyette 53 yatırım teşviki düzenlenmiştir. Bunlardan 39'unun "Komple Yeni Yatırım" için olduğu görülmektedir. Vergi indirimleri, ter tahsisi, faiz desteği, sigorta primi işveren desteği gibi teşviklerin yanı sıra Bakanlığın 31 Firma için %15 ile %65 arasında değişen oranlarda bizzat "Yatırıma Katkı" sağladığı anlaşılmaktadır.

Tütün endüstrisine ve yan ürünleri üreten firmalara verilen teşviklerle; öncelikle "Nargilelik Tütün Mamülü Üretimi" kapasitesi 2.722.600 KG/YIL, "Sarmalık Kıyılmış Tütün Mamülleri" kapasitesi 1.497.000 KG/YIL, "Yarı Mamül Yaprak Tütün" kapasitesi 950.400 KG/YIL "Tütün Ürünleri İmalatı" kapasitesi 1.575.000 KG/YIL artacağı dikkat çekmektedir. Sarf Malzeme Üretiminde ise "Sigara Filtresi" kapasitesinin 3.403.866.400 ADET/YIL, "Makaron Üretimi" kapasitesinin 18.137.172.800 ADET/YIL olarak arttığı dikkat çekmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi gereğince, tütün ürünlerinden elde edilen ÖTV gelirlerinin bir kısmı, halk sağlığı ve tütün kontrolü çalışmalarına ayrılması gerekmektedir. Fakat bu durum tam tersi olarak işlemektedir. Vergi gelirleri, yatırım teşviki olarak tütün endüstrisine geri aktarılmaktadır. Tütün endüstrisine dair yatırım teşvik ve politikalarımız, tütün ürünlerinin arzının azaltılmasına dair hükümlere ve ulusal tütün kontrolü politikamıza aykırıdır.

Bu bağlamda;

- 1- Ulusal tütün politikamızda, tütün ürünlerinin arzının azaltılmasına dair maddeler bulunmaktayken, tütüne yönelik yatırım teşviklerinde bulunulmasının nedeni nedir?
- 2- Halk sağlığına rağmen verilen teşvikler göz önünde bulundurulduğunda, -halk sağlığından daha üstün tutulan- kamu menfaati nedir?
- 3- Tütün endüstrisi teşvik edilmeye devam edilecek midir?
- 4- Dönem içerisinde tütün ürünlerinden elde edilen ÖTV gelirlerinin yüzde kaç tütün ürünü imalatına harcanmıştır?
- 5- Vergi gelirlerinin halk sağlığı için kullanılması gerekirken, tütün üretimine ve endüstriye yatırım teşviklerine kullanılmıştır. Yani diğer bir anlamda da vergi gelirleri endüstriye geri aktarılmıştır. Bu durum, tarafı olduğumuz Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi'ne aykırı değil midir?
- 6- Sadece serbest alan olarak belirlenen yerler dışında tütün tarımı yasaklıyken, tütün üretimine teşvik verilmesi çelişki değil midir?
- 7- Bir yandan TEKEL'i yok pahasına özelleştirerek kamu gücünün piyasaya müdahalesini yok ederken, diğer yandan tütün endüstrisine yatırım teşviki vererek ulaşmak istediğiniz nokta nedir?